

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Szárhegy

Utoljára módosítva: 2013-08-11 19:11:57

Megye: Fejér

Községhatár: Kőszárhegy

A terület kiterjedése: 17.8808 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2006

GPS koordináták: 47.286682,18.356438

Felmérést végző személy(ek) neve: Egyedné Molnár Krisztina

E-mail címe(k): emkrisztina@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A Fő utcáról a Hegy felé futnak a mellékutcák, amelyek közül a Tánacsics utcáról közelíthető meg a védett terület.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): Kőszárhegy a Mezőföld észak-nyugati peremén, a Bakony szomszédságában helyezkedik el, a Balaton és a Velencei-tó közt félúton. Hegyünk a Sárrétből emelkedik ki. Valójában azonban nem egy hegyről van szó, hanem egy olyan hegyvonulatról, amit két egymásban olvadó hegy alkot: a Somlyó-hegy, ami a letermelése előtt 226 m magas volt és a Szár-hegy (227,8 m). A Somlyó-hegy Polgárdi felé húzódik, míg a Szár-hegy a vonulat Szabadbattyán felé néző végén terül el. Néhány szó Kőszárhegy kristályairól: Olyan különleges „kristályos mészkövek”, melyek az egész országban csak itt fordulnak elő. Különlegessége abban rejlik, hogy nem található benne ősmaradványok. Koruk rejtély, a földtörténeti ókor végén keletkezettek a devon időszakban. Mikroszkópos vizsgálatok algagyepes szerkezetet mutatnak. Ezen kőzet sekélyvízű helyeken képződött. A triász korban történt magmás benyomulás hője átalakította a mészkövet (kontaktmetamorfózis), valamint a magma is hozzáépült a szerkezethez. Ezt szkarn ásványnak vagy szilikát ásványnak is nevezik. A hő hatására márvány alakult ki. A mészkő karsztos üregeibe mosódtak be gerinces állatok csontjai (főként apró gerincesek, kisemlősök), melyeknek kora 6.000.000 évre tehető. Ez országos viszonylatban is kiemelkedő lelet. Előfordulnak benne továbbá gazella, kardfogú tigris, elefántmaradványok is. A Szárhegyet helyenként még ősállapotban lévő mészkő/dolomit sziklagyep és töredékes karszt bokor-erdő borítja.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

44 % Erdő

52 % Gyep

4 % Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

A területen nincs összefüggő cserjés rész, azonban elszórtan megfigyelhetők cserjék a sziklagyepen.

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyeterkep.hu/?q=magyar/node/45>): Sziklás gyep (G2, H2) zárt, száraz tölgyesek, sűrű cserje- és gyepszinttel (L2, L1)

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus: Kirándulási helyszín

Jellemzőik, intenzitás: Minden évben megrendezésre kerül a Föld napja közelében a Kőszár-Hegymenet program, amelyen 100-200 fő vesz részt. A program része kirándulás a hegyre, erdei, mezei séta. Ezen kívül kisebb csoportok, évi néhány alkalommal látogatják a területet.

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Bemutató, Rekonstrukció

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró:

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Kevés

Muflon: Kevés

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: 2 db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Tavaszi hérics *Adonis vernalis*- kb. 1000 tő. Pézsmahagyma *Allium moschatum*- kb. 500 tő.

Vízparti deréce *Chamaenerium dodonaei*- kb. 100 tő. Borzas szulák *Convolvulus cantabrica*- kb.

200 tő. Nagy ezerjófű *Dictamnus albus*- kb. 20 tő. Törpe nőszirm *Iris pumila*- kb. 500 tő.

Árlevelű len *Linum tenuifolium*- kb. 500 tő. Tarka kosbor *Orchis tridentatus*- kb. 10 tő.

Ezüstvirág *Paronychia cephalotes*- kb. 1000 tő. Macskahere *Phlomis tuberosa*-kb. 20 tő.

Törpemandula *Prunus tenella*- kb. 20 tő. Pusztai meténg *Vinca herbacea*- kb. 200 tő.

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Imádkozó sáska *Mantis religiosa*- kb. 50 példány. Kis szarvasbogár *Dorcus paralellipedus*- kb.

50 példány. Szarvasbogár *Lucanus cervus*- kb. 100 példány. Diófacincér *Megopis scabricornis*-

kb. 50 példány. Atalantalepke *Vanessa atalanta*- kb. 200 példány. Tölgyfaszender *Marumba*

quercus- kb. 100 példány. Törpészender *Proserpinus proserpina*- kb. 50 példány.

Barázdabillegető *Motacilla alba*- kb. 50 példány. Búbos pacsirta *Galerida cristata*- kb. 50

példány. Egerészölyv *Buteo buteo*- kb. 10 példány. Fekete rigó *Turdus merula*- kb. 100 példány.

Fülemüle *Luscinia megarhynchos*- kb. 20 példány. Házi rozsdafarkú *Phoenicurus ochruros*- kb.

100 példány. Héja *Accipiter gentilis*- kb. 6 példány. Holló *Corvus corax*- kb. 4 példány. Kakukk

Cuculus canorus- kb. 10 példány. Kék cinege *Parus caeruleus*- kb. 100 példány. Mezei pacsirta

Alauda arvensis- kb. 50 példány. Mezei veréb *Passer montanus*- kb. 200 példány. Nagy

fakopáncs *Dendrocopos major*- kb. 10 példány. Ökörszem *Troglodytes troglodytes* Őszapó

Aegithalos caudatus Sárgarigó *Oriolus oriolus* Széncinege *Parus major* Tengelic *Carduelis*

carduelis Tövisszűrő gébics *Lanius collurio* Vadgerle *Streptopelia turtur* Vetési varjú *Corvus*

frugilegus Zöld küllő *Picus viridis* Zöldike *Carduelis chloris* Törpecickány *Sorex minutus*

Vakondok *Talpa europaea*

5. Egyéb észrevétel

A területen, ma már használaton kívüli kézi kőfejtők találhatók, amelyek az évek során illegális hulladéklerakókká alakultak. A védetté nyilvánítás évétől rendszeres és módszeres feltárása, takarítása történik ezeknek a területeknek. A tisztítás gépi és kézi erő bevonásával végzi a település lakossága a helyi önkormányzat támogatásával, minden évben kapcsolódva a Tájsebész akcióhoz.